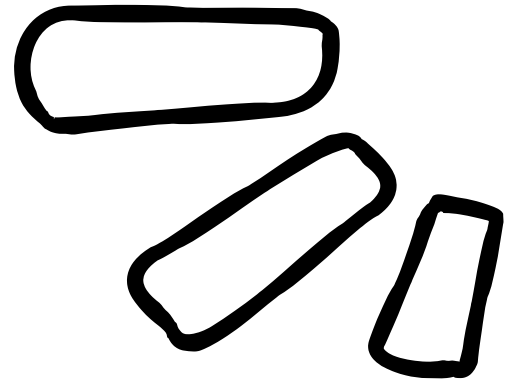

Kreatywnego dnia!

Wilanów Wysoki, Warszawa

NA SPACER ZABIERZ ZE SOBĄ

- wydrukowany notatnik - będzie czytelny także w formacie A5 albo plik .pdf i kartki do notowania
- długopis
- opcjonalnie: kolorowe długopisy, flamastry lub kredki
- przyda się też naładowany telefon z dostępem do internetu i opcjonalnie skanerem kodów QR

PUNKT STARTOWY

Odszukaj Szkołę Podstawową nr 300 im. Wandy Rutkiewicz. Znajdziesz tu plansze z informacjami o życiu i osiągnięciach himalaistki.

Dlaczego w tej części Wilanowa mieści się szkoła i ulica, którym patronuje Wanda Rutkiewicz?

Dowiesz się także ze strony SP nr 300

[www.sp300.edu.pl/
patron.html](http://www.sp300.edu.pl/patron.html)

Wilanów - notatnik kreatywny

© Fundacja Loesje Polska 2022 | loesje@loesje.pl

Wykorzystanie na zasadzie licencji Creative Commons CC BY-NC-ND
(uznanie autorstwa - użycie niekomercyjne - bez utworów zależnych)

Notatnik powstał w ramach projektu „Wilanów: Rozbaw miasto łaskotaniem ulic”
dofinansowanego ze środków Dzielnicy Wilanów m.st. Warszawy

1: BAŚNIOWY WILANÓW

Odszukaj adres ul. Wandy Rutkiewicz 2
i zapisz, kto patronuje mieszczącemu się tu budynkowi

A) Zakreśl dowolną cyfrę → 1 2 3 4 5 6

B) Zakreśl dowolną literę → A B C D E F

C) Zapisz nazwę dowolnej ulicy na Wilanowie

Dalsze wskazówki znajdziesz na następnej stronie

www.wilanow.pl/o-wilanowie/historia-wilanowa

Więcej o historii Wilanowa znajdziesz na:

Właścicielem lub zarządcą Milanowa była więc prawdopodobnie osoba o imieniu zawierającym częstokę „mil-”, np. Milan. To imię o słowiańskich korzeniach jest wciąż popularne na Bałkanach. „Mil-” występuje też w słowach „miły” i „miłość” oraz innych słowiańskich imionach takich jak: Miłosz, Miłostaw/a, Miłorad/a, Bogumił/a, Milena.

W języku polskim nazwy miejscowości zakończone na -ów zwyczajowo pochodzą od nazwy właściciela (imienia męskiego), np. Piotrków. Nazwy od imion kobiecych kończą się często na -in, np. Anielin.

Wiesz, która przekształciła się w dzisiejszy Wilanów, pierwotnie nosiła nazwę Milanowa (albo inną zbliżoną, np. Milanowo). Pierwsze zapiski o niej pojawiają się w XIII w. Obecna wywodzi się od określenia Villa Nova, którym Jan III Sobieski nazwał swoją rezydencję wybudowaną w stylu włoskiej willi otoczonej ogrodem.

1: BAŚNIOWY WILANÓW

D) Poniżej odszukaj cyfrę i literę odpowiadającą zakreśleniom z punktu A i B - i zaznacz je:

1 - gościnną/y	A - troll
2 - przezorny/a	B - weterynarz
3 - asertywna/y	C - alpinistka
4 - punktualny/a	D - pirat
5 - wytrwała/y	E - jesieniara
6 - tajemniczy/a	F - jeź

E) Wykorzystaj te słowa i nazwę ulicy - i stwórz nazwę postaci

i narysuj ją

poniżej albo na odwrocie

(jeśli pracujecie w grupie - każda osoba dorysowuje nowy fragment postaci)

Dalsze wskazówki znajdziesz na następnej stronie

1: BAŚNIOWY WILANÓW

F) Stwórz krótką baśń/bajkę,

w której właśnie wymyślona postać odgrywa ważną rolę.

Co jest ważne w baśniach/bajkach?

Wydarzenia i zwroty akcji, czyli fabuła, oraz **magia** – sprawia, że postacie przechodzą przemianę, a ich życie się zmienia, często na lepsze.

W baśniach przedmioty, zwierzęta i rośliny mają magiczną moc –
wykorzystaj to w swoim opowiadaniu.

Poza tym **morał** - odpowiedź, jak warto postępować albo nie.

Jak zacząć?

np. - Za siedmioma górami, za siedmioma lasami... - Pewnego razu...

- W dawnych czasach, gdy... - W odległej krainie...

- albo wymyśl coś zupełnie nowego

Jeśli pracujecie w grupie - opowiedzcie baśń wspólnie

Zanim baśnie zostały spisane - były opowiadane i ich kolejne wersje różniły się między sobą. Publiczność aktywnie uczestniczyła w opowiadaniu: głośno reagowała w strasznych lub szczęśliwych momentach; nagradzała brawami zwroty akcji; podpowiadała pomysły, gdy osoba opowiadająca wahała się.

Osoba, która zaczyna - pokazuje rysunek z postacią i opowiada 1-2 zdania, a później przekazuje dalej. Pozostałe osoby żywo reagują jako publiczność.

To bajki literackie - utwory spisane, mające autora lub autorkę. Bajki ludowe to tradycja ustna - opowiadania bez przypisanego autorstwa. Są dobrem kulturowym i tradycją niematerialną. Bajka ludowa to inaczej „baśń”, a dawniej określano tak pogłoski i plotki. To nazwa zbliżona do niemieckiego określenia bajek, „Märchen”. Angielskie „fairy tales” pochodzi od tytułu „Les Contes des Fées” - mimo że w niewielu bajkach występują wróżki. W Couleur Café przy Wandy Rutkiewicz i znajdziesz „Bajki międzycywilizacyjne” z baśniami z całego świata. Możesz poszukać w nich podobieństw do już znanych Ci opowieści. - 1697: „Les Contes des Fées” (Bajki wróżek) - Madame d'Aulnoy
(Historie albo baśnie z dawnych czasów, Bajki Babcji Gąski) - Charles'a Perrault
- 1697: „Histoires ou Contes du Temps passé, Les Contes de ma Mère l'Oye”
- 1668-1694: „Fables” (Bajki) - Jeana de La Fontaine
Bajki to dziś klasyczna literatura francuskiej, a w XVII w. ukazywały się:

2: PRAWDA ◦ FAŁSZ

Przejdź się do końca ulicy Wandy Rutkiewicz.

Zapisz numer ostatniego budynku, który się na niej mieści

Zacznaczk, które zdania związane z Wandą Rutkiewicz uważasz za prawdziwe, a które za fałsz:

1) Studiowała aktorstwo.

prawda ◦ *fałsz*

2) W 1962 r. ukończyła kurs taternicki na Hali Gąsienicowej.

prawda ◦ *fałsz*

3) Była mężatką kilka miesięcy.

prawda ◦ *fałsz*

d) Zdobyła Mount Everest 16.10.1978 r., czyli tegi samego dnia, w którym Karol Wojtyła został Janem Pawłem II.

prawda ◦ *fałsz*

e) Jej znak zodiaku to waga.

prawda ◦ *fałsz*

f) Mieszkała na Wilanowie.

prawda ◦ *fałsz*

To najwyższa góra świata, która wciąż „rośnie”. W 2020 r. ekspedycja geodetów z Chin i Nepalu ustaliła, że góra - razem z pokrywą śnieżną - mierzy 8848,86 metrów. Wcześniej Nepal polegał na danych z 1954 r., które wskazywały 8848 m n.p.m., zaś Chiny na pomiarze z 2005 r., podającym 8844,43 m.

Himalaje stanowią trzecie największe skupisko lodu i śniegu na świecie, po Antarktyce i Arktyce. Himalajscy i himalaistki korzystają ze śniegu jako zasobu wody, gotując go. Na szczycie Mount Everestu woda wrze w temperaturze 68°C.

3: CUKIER KRZEPI? NATURALNY!

Odszukaj lokalizację, w której znajdziesz dużą dawkę naturalnego cukru. Rozejrzyj się - obok znajdziesz też miejsce z cukrem, o którym Melchior Wańkowicz napisał, że „krzepi”.

Stwórz lepieja

o wyższości cukru naturalnego (owoce i warzywa) nad słodyczami

Lepiej, czyli

w skrócie - krótki rymowany wiersz złożony z dwóch wersów

zaczynających się od słów:

LEPIEJ (albo odmieniona forma)

NIŻ

Z lepieja jako formy poetyckiej chętnie korzystała Wisława Szymborska do tworzenia humorystycznych recenzji kulinarnych i hotelowych, np.

LEPSZY piorun na Nosalu

NIŻ pulpety w tym lokalu

Przy tak wyolbrzymionym porównaniu niebezpieczna sytuacja z pierwszego wersu okazywała się „lepsza” niż np. niesmaczne jedzenie.

Pobaw się formułą lepieja

i w pierwszej linijce wykorzystaj niebezpieczną sytuację związaną z owocami, w drugiej - cukier ze słodczy lub dowolne słodycze

LEPIEJ dostać w głowę melonem
NIŻ mieć zęby cukrem ukruszone.

Słodkie przetwory bez dodatku cukru? Naturalnie!
Przetwory można zakonserwować szczyptą soli. Wystarczy wrzucić pokrojone owoce lub warzywa do garnka, posypać odrobiną soli, dodać trochę wody i zagotować.
Sól wchodzi w reakcję z naturalnymi cukrami, które znajdują się w owocach i warzywach, i wytrąca je w procesie podduszania we własnym soku.

4: SKOJARZENIA

Odszukaj Ambasadę Wietnamu.

Jaka zatoka zlokalizowana na północy Wietnamu znajduje się wśród rekomendacji turystycznych Ambasady?

Jak nazywa się największy na świecie łańcuch górski?

Co łączy tę zatokę i największy na świecie łańcuch górski?
Wypisz jak najwięcej skojarzeń - nawet tych absurdalnych!

Zatoka Hà Long, czyli Zatoka Ładującego Smoka, słynie z różnorodności flory i fauny. Zamieszkuje ją np. ponad 200 gatunków ryb oraz serau (Capricornis) - ssak żyjący w górach Azji od Himalajów po Sumatrę oraz w Tajwanie i Japonii. W systematyce biologicznej należy do plemienia koziorozców (Caprini), które znajduje się w podrzynie antylop (Antilopinae). Do tego plemienia należy także owca (Ovis). Smok to popularny symbol w kulturach azjatyckich - reprezentuje m.in. moc, władzę, dobrobyt, szczęście. Symbol Druka - Smoka Piorunów - jest wpisany we flagę Bhutanu, królestwa we wschodnich Himalajach. W dzongkha, oficjalnym języku królestwa, Bhutan nosi nazwę „Druk Yul” - Kraju Smoka.

Smokowi przypisany jest też piąty rok w kalendarzu lunarnym, popularnym w krajach Azji Wschodniej i Południowo-Wschodniej.

Najbliższy Rok Smoka wypada między 10.02.2024 a 28.01.2025 r.

Smoki i koziorozce

5: HIMALAISTKA

Poszukaj w najbliższej okolicy miejsca,
w którym możesz spokojnie zatrzymać się, aby zrobić notatki.
Ławki znajdziesz na przykład na ulicy Radosnej.

Co przyda się każdej himalaistce?

Zapisz swoje propozycje - z uzasadnieniem,
dlaczego wybierasz akurat je

rzecz/y:

dlatego, że:

rzecz/y:

dlatego, że:

rzecz/y:

dlatego, że:

rzecz/y:

dlatego, że:

rzecz/y:

dlatego, że:

rzecz/y:

dlatego, że:

6: TRAMWAJ

W tekście poniżej brakuje pojedynczych słów

– Przepraszam panie szanowny, czy ten tramwaj faktycznie do Wilanowa posuwa?

– Tak. [...]

– Rzuć pan okiem na tych pasażerów, co ich pan wiesz. Do mieszkania króla Sobieskiego się udają, a poubierali się łąchudry jak na plażę do Kozłowskiego*. Bez marynarek, bez kapeluszy, krawatów nawet niektóre _____ nie mają. Na gołego niedługo złączą po królewskim stołowym pokoju się _____.

Za dawnych czasów taka rzecz była nie do pomyślenia.

Do Wilanowa bez sztywnego _____ nikt by się nie ośmielił przyjechać, bo po pierwsze ze wstydu przed znajomymi by się spalił, a po drugie _____ wilanowskie w niebieskich kapotach i czarnych kapeluszach przy bramie stojeli i każdego jednego co pod względem wyglądu na gościa do pałacu nie pasował za krawat i _____ do ogrodu kwiaty wąchać. [...]

W tej chwili elektrowóz zatoczył łuk na wilanowskiej _____ i przystanął. Z wnętrza wysypał się tłum wycieczkowiczów, obciążony paczkami i walizkami z żywnością.

Uzupełnij _____ słowami z następnej strony
(możesz je odmieniać)

A dodatkowo:

- Czy po stylu wypowiedzi domyślasz się kto jest autorem tekstu?
- Może wiesz, gdzie w centrum Warszawy jest pasaż jego imienia?
- Czy podobne rozmowy można usłyszeć dziś? Jeśli tak, do czego się odnoszą?

*plaża braci Kozłowskich - popularna przedwojenna plaża prywatna na terenie prawobrzeżnej Warszawy, zlokalizowana - podobnie jak Poniatówka - na południe od mostu Poniatowskiego. Od 09.06.1935 r. warszawiaków w jej okolicę dowoziła sezonowa linia tramwajowa „Extra”.

6: TRAMWAJ

- PĘTLICA - pętla
- DZWONIEC - dozorca
- BRADZIAŻYĆ - wieść hulaszczy tryb życia, bawić się
- WONT - won (uciekaj/cie stąd)
- PĘTAK - lekceważąco o kimś np. niepoważnym, nieporadnym
- PÓŁKOSZULKA - sztywny gors z kołnierzykiem
wkładany na koszulę

Jeśli pracujecie w grupie,
uzupełniony tekst przeczytajcie z podziałem na role!

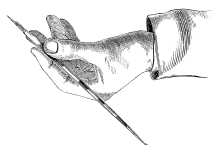
Tramwaj do Wilanowa

Linia tramwajowa do Wilanowa funkcjonowała w latach 1937-1973.
15.05.1937 r. uruchomiono pierwszy fragment trasy od pętli Sadyba do krańca
Wilanów przez ulicę Powińską i Wiertniczą.

Pełny tekst

Tekst z wycięciami pochodzi z felietonu „Tramwajem do Wilanowa” Stefana
„Wiecha” Wiecheckiego (10.08.1896-26.07.1979), który w swoich tekstach
uwiecznił gwargę warszawską.
Julian Tuwim nazwał Wiecha „Homerelem warszawskiej ulicy”.

7: JUBEL

A) Z poniższych słów zakreśl dwa (dowolne):

☐ bajzel	☐ nawijka	☐ besztać	☐ namachać się
☐ klawo	☐ rejwach	☐ fuszerka	☐ patrzałki

To słowa z gwary warszawskiej,
które funkcjonują także w potocznym języku polskim.

B) Zrób jubel w Wilanowie!

Jubel to w gwarze warszawskiej głośna impreza.

Wymyśl nietypową okazję do świętowania,
która zawierać będzie oba zakreślone słowa (możesz je odmienić)

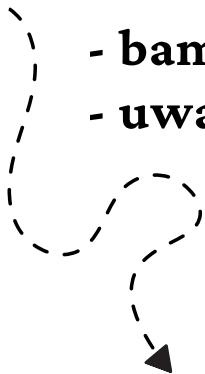
C) Napisz zaproszenie na swój jubel. Poinformuj gdzie i kiedy
oraz co masz w planach - aby sąsiedzi wiedzieli, że warto przyjść.
Wkomponuj słowa (w dowolnej kolejności; możesz odmienić):

- bambaj (tramwaj)

- tyndy ryndy! (okrzyk do tańca)

- uważanie (szacunek)

- ancug (garnitur)

8: SŁOWA

W tabelce zakreśl wyrazy:

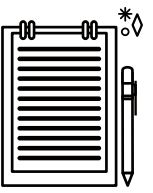
**WANDA, RUTKIEWICZ, HIMALAJE, GÓRY, KANCZENDZONGA,
PŁUNGIANY, WODNIK, WROCŁAW, SIATKÓWKA**

Jaki związek z Wandą Rutkiewicz mają słowa z drugiej linijki?
Podpowiedzi znajdziesz w okolicy Szkoły nr 300.

W	W	W	N	A	U	K	W	A	W	D	S	W
A	R	A	R	K	R	A	N	W	A	N	I	R
W	U	R	N	R	W	N	R	U	T	A	A	Z
N	T	W	R	D	T	C	R	U	T	D	T	C
R	W	T	R	K	A	Z	C	H	K	A	K	I
R	R	U	T	K	I	E	W	I	C	Z	Ó	W
W	Y	R	Ó	G	K	N	R	M	K	A	W	E
K	I	N	D	O	W	D	O	A	W	D	K	I
A	A	W	I	W	I	Z	C	L	R	U	A	T
N	R	U	K	I	A	O	Ł	A	A	A	R	K
D	W	I	W	R	C	N	A	J	D	W	W	U
A	D	A	R	U	Z	G	W	E	A	W	A	R
D	A	W	W	Y	N	A	I	G	N	U	Ł	P

8: REGULAMIN

Zanotuj:

A) 4 rzeczy, które masz w zasięgu wzroku:

☐	☐
☐	☐

B) 4 czynności, które można wykonywać na terenie budowy:

☐	☐
☐	☐

C) Spośród rzeczy z punktu A)

wybierz i zaznacz jedną.

D) Ułóż krótki regulamin korzystania z tego „słowa”

(np. Regulamin korzystania z okna)

Wkomponuj w niego wszystkie słowa-czynności z punktu B)

(w dowolnej kolejności; możesz je odmienić)

Regulamin możesz zilustrować albo w całości narysować

9: DZIŚ NA WILANOWIE

Wydrukowane słowa są początkiem nowych zdań.

Opisz, co spotkało Cię podczas spaceru na Wilanowie.

Dziś na Wilanowie

Niestety,

Na szczęście,

Jednak

Dlatego

Niestety,

Na szczęście,

możesz kontynuować na następnej stronie

